

Samenvatting Gebiedsplan Alblasserwaard

Meer zekerheid voor de toekomst

Gebiedsplan Alblasserwaard: meer zekerheid voor de toekomst

De gemeente Molenlanden heeft samen met boeren en andere organisaties een Gebiedsplan 1.0 gemaakt. Dit plan gaat over de toekomst van de landbouw, het oplossen van de stikstofproblematiek, de waterkwaliteit, de bodem en de natuur in en rondom de Alblasserwaard. Het is in december aangeboden aan de provincie Zuid-Holland.

Wat willen we bereiken?

Nederland heeft afspraken gemaakt met Europa over natuur, water en klimaat. Net als andere gebieden en sectoren zal de landbouw in de Alblasserwaard hieraan bijdragen. Dat betekent minder stikstof uitstoten, versterken van natuur en tegengaan van klimaatverandering. We willen hieraan werken in combinatie van een landbouw met toekomst die hand in hand gaat met een leefbare en mooie Alblasserwaard.

Uitgangspunten

De belangrijke uitgangspunten voor het plan zijn:

- » Alle boeren krijgen dezelfde kansen. Dit betekent dat er een oplossing moet komen voor PAS-melders, interimers en andere niet vergunde bedrijven.
- » Landbouw en natuur kunnen met inspanning van overheden, terreinbeherende organisaties, inwoners en boeren samen bestaan.
- » Vrijwillige maar niet vrijblijvende deelname aan maatregelen.
- » Langjarige zekerheid over beleid en financiering van maatregelen.

Het plan bestaat uit zeven onderdelen. Daarvan is onderdeel 1: Collectieve aanpak natuurvergunningen en emissiereductie stikstof het belangrijkste onderdeel. Zonder dit onderdeel kunnen we de andere onderdelen niet uitvoeren.

Het belangrijkste onderdeel: vergunningen en stikstof

We pakken vergunningen en stikstof samen (als collectief) op omdat oplossingen per bedrijf zijn vastgelopen. Bovendien past een gezamenlijke aanpak bij de cultuur van de Alblasserwaard. Dit onderdeel moet een oplossing bieden voor legalisatie van bedrijven zonder passende vergunning.

Daarnaast moet het ook ontwikkeling van bedrijven met passende vergunning mogelijk maken.

In 2018 stootte de landbouw hier rond de 960.000 kg NH₃ uit. We sturen naar 630.000 NH₃ in 2030. We kijken verder of we in 2035 richting 560.000 NH₃ kunnen gaan. We streven dus naar 40% reductie in 2035. Voor een gemiddeld bedrijf geldt:

- » 70 kg NH₃ / ha in 2018.
- » 45 kg NH₃ / ha in 2030.
- » 40 kg NH₃ / ha in 2035.

In 2022 zaten bedrijven gemiddeld rond de 55 kg NH₃ / ha.

De stikstofruimte wordt eerlijk verdeeld over natuur en landbouw. We stellen dit programma samen met ondernemers, Rijk en provincies op. We maken vooraf goede afspraken over hoe vergunningverlening precies in zijn werk gaat en op welke ondersteuning ondernemers kunnen rekenen.

Halen van dit gebiedsdoel moet vergunningverlening mogelijk maken. We vragen boeren om bedrijfsontwikkelpunten te maken en uit te voeren waarmee ze hun bijdrage aantonen. We gebruiken de KringloopWijzer om resultaten te meten en te borgen.

Waarom een gebiedsdoel?

Dat doen we om drie redenen:

- » De onzekerheden van Aerius zijn van minder invloed omdat we niet op bedrijfsniveau maar op gebiedsniveau rekenen.
- » We zijn met elkaar sterk en robuust: elk jaar gaat een grote groep ondernemers met bedrijfsontwikkelplannen van start (50 in 2026, 75 in 2027, 75 in 2028, 50 in 2029 en de rest in 2030).
- » Door als gebied op te trekken kunnen we opgaven middelen. Presteren op stikstof is vaak slechter presteren op CO₂ en omgekeerd.

De overige onderdelen van het plan

- » Bodemdaling en CO₂ uitstoot afremmen: we leggen met boeren waterinfiltratiesystemen aan. We starten met 500 ha in 2026 en breiden dit later uit naar alle geschikte percelen.
- » Intensiveren weidevogelbeheer: we willen dat meer weidevogelkuikens van weidevogels overleven en terugkomen. We maken een weidevogelplan, sturend op aantallen. We beginnen rond de Donkse Laagten.
- » Verbeteren waterkwaliteit: we helpen het waterschap bij het uitvoeren van maatregelen die zijn gepland.

We pakken de Rode Amerikaanse Rivierkreeft aan en verbeteren oevers en sloten. We letten op schadelijke stoffen zoals PFAS.

- » Uitbreiden Groenblauwe Dooradering van het landschap: groene verbindingen tussen natuurgebieden maken het landschap mooier en bieden ruimte voor natuur. We willen opschalen naar ongeveer 10% van het gebied. Dat is nu ongeveer 4%. Dit komt vooral langs sloten en ook op het grondgebied van waterschap, provincie, terreinbeherende organisaties.
- » Collectieve mestvergisting: boeren werken samen met burgers en bedrijven. Ze maken groen gas uit mest en verminderen uitstoot van broeikasgassen en ammoniak. We beginnen in Bleskensgraaf en breiden later uit.
- » Grond en landschap: we onderzoeken een landschapsfonds. Dit vult overheidsgeld aan met geld van bedrijven en particulieren. We kijken ook naar een regionale grondbank voor landbouw en natuurbeheer.

Hoe nu verder?

Het Gebiedsplan moet houvast bieden in onzekere tijden. De komende maanden moet meer duidelijkheid komen over:

- » Aansturing en verantwoording collectieve aanpak. We verkennen nut en noodzaak van een Gebiedscommissie.
- » Provinciale en landelijke besluiten over emissieplafonds en juridische borging van maatregelen.
- » Subsidies en financieringsmogelijkheden.
- » Hoe om te gaan met de spanning tussen autonomie van bedrijven en een collectieve aanpak.

Geld voor de eerste stappen

We hebben tot 2030 geld aangevraagd bij de provincie en we verwachten hierover in 2026 helderheid te krijgen:

- » EUR 9,5 miljoen voor opstellen en uitvoeren van bedrijfsontwikkelpannen om te werken aan emissiereductie en vergunningverlening.
- » EUR 10 miljoen voor projecten in de polders met weidevogels en waterinfiltratie.
- » EUR 36,8 miljoen voor mestvergistingsprojecten.

De provincie heeft EUR 6,7 miljoen toegezegd voor waterinfiltratie en EUR 3 miljoen voor natuur en landschap. Tijdens het uitvoeren van het Gebiedsplan 1.0 blijven we het plan aanpassen naar wat op ons afkomt.

Wat betekent dit plan voor melkveehouders

- » Meer zekerheid over vergunningverlening.
- » Meer kansen om je bedrijf te ontwikkelen.
- » Werken aan minder uitstoot van stikstof en broeikasgassen.
- » Werken aan combinaties landbouw met natuur.
- » Meer duidelijk over financiering.
- » Meepraten en invloed hebben op de toekomst van bedrijf en gebied.

Wat willen we bereiken?

Nederland heeft afspraken gemaakt met Europa over natuur, water en klimaat. Net als andere gebieden en sectoren zal de landbouw in de Alblasserwaard hieraan bijdragen. Dat betekent minder stikstof uitstoten, versterken van natuur en tegengaan van klimaatverandering. We willen hieraan werken in combinatie van een landbouw met toekomst die hand in hand gaat met een leefbare en mooie Alblasserwaard.

Hoe kunt u meedoen?

Ondernemers kunnen deelnemen aan het programma om maatregelen te nemen om stikstofruimte te maken. De eerste stap is samen met een adviseur een bedrijfsontwikkelplan te maken. Zodat maatregelen ook bijdragen aan een bedrijf dat klaar is voor de toekomst!

Agrarische ondernemers die aan de slag willen met een bedrijfsontwikkelplan kunnen zich aanmelden via landbouw@jouwgemeente.nl

